

Анонимизиран текст

Превод

C-73/20 – 1

Дело C-73/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

13 февруари 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Bundesgerichtshof (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

23 януари 2020 г.

Жалбоподател в производството по ревизионно обжалване:

ZM, в качеството му на синдик на Oeltrans
Befrachtungsgesellschaft mbH

Ответник в производството по ревизионно обжалване:

E. A. Frerichs

BUNDESGERICHTSHOF (ФЕДЕРАЛЕН ВЪРХОВЕН СЪД)

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

[...]

постановено на:

23 януари 2020 г.

[...]

по дело със страни

адвокат ZM, в качеството му на синдик в производството по несъстоятелност по отношение на имуществото на Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH, [...] Хамбург,

ищец в първоинстанционното производство и жалбоподател в
производството по ревизионно обжалване

[...]

срещу

Е. А. Frerichs, [...], Нидерландия,

ответник в първоинстанционното производство и в производството по
ревизионно обжалване,

[...] **[ориг. 2]**

В съдебно заседание от 23 януари 2020 г. Девети граждански състав на
Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд)[...]

определи:

- I. Спира производството по делото.
- II. На основание член 267, първа алинея, буква б) и трета алинея от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) отправя до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос относно тълкуването на общностното право:

Следва ли член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143) и член 12, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения („Рим I“, ОВ L 177, стр. 6) да се тълкуват в смисъл, че съгласно втория посочен регламент приложимото право към договор следва да се прилага и към плащането, което извършва трето лице, за да изпълни договорното задължение за плащане на страна по този договор? **[ориг. 3]**

Мотиви:

I.

- 1 От 25 март 2016 г. ищецът в първоинстанционното производство е синдик в откритото на 29 април 2011 г. от Amtsgericht Hamburg (Районен съд Хамбург) производство по несъстоятелност по отношение на имуществото на Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH (наричано по-нататък „длъжник“), установено в Германия. Длъжникът е част от групата на Oeltrans, към която

2

Анонимизиран текст

принадлежи и Tankfracht GmbH, също установено в Германия. Между Tankfracht GmbH и установения в Нидерландия ответник съществува договор за речен транспорт, по който Tankfracht GmbH дължи на ответника възнаграждение в размер на 8 259,30 EUR. Според твърденията на ответника той осъществявал за Tankfracht GmbH речен транспорт от нидерландско пристанище на товарене до разположено в Германия пристанище на разтоварване. Според твърденията на ищеца ставало въпрос за договор за чартиране на речния кораб. На 9 ноември 2010 г. длъжникът плаща на ответника дължимата от Tankfracht GmbH сума за „възложения транспорт“.

- 2 С писмено становище, постъпило в първоинстанционния съд на 21 декември 2014 г., на основание на относителната недействителност първоначалният, починал по-късно синдик подава отменителен иск, с който иска да бъде върната сумата от 8 259,30 EUR заедно с лихвите. [Процесуалноправни съображения] [...] [ориг. 4] [...] Поради пропуски на първоинстанционния съд искът е връчен на ответника в Нидерландия едва през декември 2016 г.
- 3 Първоинстанционният съд осъжда ответника съобразно отменителния иск, като прилага германското право. Въззивният съд — също въз основа на германското право — изменя решението на първоинстанционния съд и отхвърля иска въз основа на възражението на ответника за изтекла давност. Със своята допусната от въззивния съд ревизионна жалба ищецът в първоинстанционното производство иска да бъде потвърдено решението на първоинстанционния съд.

II.

- 4 Изходът от производството по ревизионната жалба зависи от тълкуването на член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1346/2000“) и на член 12, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (наричан по-нататък „Регламентът „Рим I“). Следва да се изясни дали съгласно втория посочен регламент правото, приложимото към договор в рамките на член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000, следва да се прилага и към плащането, което извършва трето лице, за да изпълни договорното задължение за плащане на страна по този договор. Ето защо, преди да бъде постановено решение по ревизионната жалба, настоящото производство следва да бъде спряно и на основание член 267, първа алинея, буква б) и трета алинея ДФЕС да се отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз. [ориг. 5]
- 5 1. По принцип, съгласно член 4, параграф 1 от приложимия в случая Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност приложимото право към производството по несъстоятелност и последиците от него е правото на държавата членка, на

чиято територия е образувано производството (*lex fori concursus*). Съгласно член 4, параграф 2, буква м) от Регламент (ЕО) № 1346/2000 правото на държавата на образуване на производството определя по-специално нормите относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните действия, които увреждат всички кредитори. Следователно, тъй като производството по несъстоятелност по отношение на имуществото на длъжника е открито в Германия, по принцип унищожаемостта трябва да се преценява въз основа на германското право.

- 6 2. Според германското законодателство в областта на несъстоятелността извършеното плащане от длъжника на ответника е унищожавемо съгласно член 143, параграф 1, член 134, параграф 1 от InsO (Закон за несъстоятелността). Плащането по задължението на Tankfracht GmbH е било безвъзмездна сделка от страна на длъжника, тъй като Tankfracht GmbH е било неплатежоспособно и затова вземането срещу него на ответника е — било без икономическа стойност; ето защо чрез изпълнението на вземането си ответникът икономически не е загубил нищо, което би могло да се приеме за насрещна престация срещу безвъзмездна сделка ([...]). Освен това Bundesgerichtshof приема — за разлика от въззивния съд — че искането не е с изтекла давност. [Съображения относно давността] [...] **[ориг. б]**
- 7 3. С оглед на това отменителният иск би следвало да бъде уважен. Ответникът обаче се позовава на член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000. Според тази норма, която е приета без никакви съществени промени в член 16 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. (наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2015/848“), член 4, параграф 2, второ изречение, буква м) от Регламент (ЕО) № 1346/2000 не се прилага, когато лицето, което се е възползвало от действие, увреждащо всички кредитори, докаже, че тези действия се уреждат от правото на държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството, и че в съответния случай това право не допуска никакви средства за оспорване на тези действия. Ответникът счита, че оспорваното плащане трябва да се преценява въз основа на нидерландското право и предлага доказателства, че това право не допуска никакви средства за оспорване на това плащане.
- 8 а) Дали тази предпоставка по член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 е налице, зависи според Bundesgerichtshofs от отговора на преюдициалното запитване. По смисъла на тази норма действието от полза за ответника, което е увредило кредиторите на длъжника, е извършеното от длъжника плащане на ответника. Кое право е приложимо към това действие (*lex causae*, приложимо право), се определя от германското международно частно право. Това е така, независимо дали приложимото право се определя въз основа на стълкновителните норми на държавата на образуване на производството по несъстоятелност (*lex fori concursus*) или въз основа на стълкновителното право на държавата на сезирания съд (*lex fori*)([...]). В

двете хипотези по настоящия спор към плащането е приложимо германското стълкновително право. **[ориг. 7]**

- 9 Кое е приложимото право към договорни задължения, които имат връзка с правото на различни държави, се определя преди всичко от Регламент (ЕО) № 593/2008 от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения като директно приложимо и в Германия общностно право. Съгласно разпоредбите на регламента към договора между Tankfracht GmbH и ответника е приложимо нидерландското право. Това следва от член 5, параграф 1 от Регламент „Рим I“, ако се приеме твърдението на ответника, че става въпрос за договор за превоз на стоки, тъй като обичайното местопребиваване на ответника е в Нидерландия и там също така се намира мястото на предаване. Ако става въпрос за договор за наем, каквото вероятно има предвид ищецът в първоинстанционното производство с обозначението „договор за чартиране“ (вж. в тази връзка решение на Съда на Европейския съюз от 6 октомври 2009 г., C-133/08, EuZW 2009, стр. 822), приложението на нидерландското право произтича от член 4, параграф 2 от Регламент „Рим I“.
- 10 Следва да се изясни дали по смисъла на член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 към плащането на несъстоятелния длъжник също се прилага нидерландското право. От доктрината във връзка с член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 и на член 16 от Регламент (ЕС) 2015/848 за страните по договора не става ясно дали правото, което следва да се приложи към изпълнението на договорното задължение, е свързано с договора или с действието по изпълнение независимо от договора; според вече преобладаващото мнение по правило следва да се приложи приложимото право към договора ([...]). В това отношение стълкновителните норми от Регламент „Рим I“ също не са еднозначни. Съгласно член 12, параграф 1, буква б) от Регламент „Рим I“ приложимото право към договора би следвало да се прилага и към произтичащите от него задължения за изпълнение. Съществува обаче и становище, **[ориг. 8]** че, независимо от разпоредбата на член 12, параграф 1, буква б) от Регламент „Рим I“, действителността на разпоредителна сделка по изпълнение се определя не според приложимото право към договора, а според приложимото към разпореждането право ([...]). Понятието „изпълнение“ в член 12, параграф 1, буква б) от Регламент „Рим I“ се отнасяло по-скоро до съвкупността от условия, при които следва да се изпълни характерното за съответното задължение действие ([...]).
- 11 Ако вземането на кредитора не е изпълнено от неговия контрагент, а както е в случая, от трето лице, въпросът дали следва да се приложи приложимото право към договора става още по-наложителен. Между третото лице изпълнител и получателя на плащането не съществуват договорни отношения. От друга страна плащането служи за изпълнение на произтичащо от договор вземане на кредитора. Неговият договор с длъжника представлява правното основание да задържи плащането. Според германското право той не може да отхвърли действието на третото лице,

след като това действие не се оспорва от неговия контрагент (член 267, параграф 2 от BGB (Гражданския кодекс). Ако за третото лице е важно точно изпълнението на задължението, което има длъжникът, няма да е възможно неговото действие да се приравни и на независимо от погасеното задължение дарение (...). В такъв случай в полза на заключението, че следва да се приложи правото, приложимо към договора, би могъл да бъде и доводът, че към извъндоговорни задължения, произтичащи от неоснователно обогатяване и свързани със съществуващо отношение между страните, което е в тясна връзка [ориг. 9] с неоснователното обогатяване, съгласно член 10, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“) се прилага правото, което урежда това друго отношение. Застъпва се тезата, че това важи и за изпълнение на чуждо задължение (...).

- 12 b) Ако отговорът на преюдициалния въпрос е утвърдителен и ако към плащането на длъжника следва да се приложи нидерландското право, съгласно член 13 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 решението на спора зависи от това дали ответникът може да докаже, че това право не допуска никакви средства за оспорване на плащането. Това е твърдението на ответника, за което той предлага доказателства.

[...]